

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne se vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
administracija) in ekspedicija na
starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V Ljubljani na (pošti) št. 284
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na St. 284
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Dr. Etbin Henrik Costa.

Veliko bridkih zgub je že zadelo tužno majko Slovenijo, veliko izvrstno delavnih mož nam je v zadnjem času pobrala nemila smrt, a najhujši vdarec zadel nas je zdaj. Dr. Costa je 28. t. m. zvečer ob $\frac{1}{2}$ 9. uri po kratki bolezni še le 42 let star umrl. Smrt ga je prehitela v sredi najživahnejšega delanja njegovega in ob času, ko bi bila slovenskemu narodu njegova moč silno potrebna. Kdor je poznal njegovo vsestransko delovanje, moral je občudovati izvrstne njegove zmožnosti. Pri vseh domačih družbah, pri vseh rečeh se je vdeležil in je bil tako rekoč duša vsega gibanja, ker povsod se je pokazal tako izvrstnega in iznajdenega, da so njegove vsestranske zmožnosti občudovali celo najhujši njegovi nasprotniki. Če je kot odvetnik zagovarjal zatožence, ali če je kot deželni in prej tudi kot državni poslanec v zborih zavračal nasprotnike, ali če je govoril v učenih ali dobrodelnih družbah, povsod je bil iznajden in je govoril tako navdušeno in prepričavno, da so skoro vselej njegovi nazori obveljali in da mu še protivniki niso mogli odreči pripoznanja.

A vrli in blagi mož ni bil iz železa. Vsled neutrudljive njegove delavnosti — skoro nikdar ni šel na sprehod ter si je le malokedaj privoščil kako prosto uro — začelo je njegovo zdravje pešati in od jeseni preteklega leta so vidno pešale njegove moči. Pri vsem tem je delal kakor prej. Misleč, da bolezen tič v čutilih, podal se je bil pred kakimi 14 dnevi na Dunaj, v Frago in Draždane. V petek 22. t. m. prišel je z brzovlakom domov, na videz bil je boljši. V soboto je ležal celi dan, da bi se od dolgega pota nekoliko odpočil, a v nedeljo bilo mu je tako slabo, da še ležati ni mogel, ampak je celi dan in celo noč slonel pri mizi. V ponedeljek mu je toliko odleglo, da je zopet mogel ležati in v torek so se zdravniki posvetovali o njegovi bolezni ter izrekli, da ima najbrže raka v želodeu, ker nobena jed in nobeno zdravilo v njem ni ostalo. V sredo bil je precej bolje, a po noči se je bolniku zopet silno shujšalo in v četrtek na večer, ko je sam vstal, prišlo mu je naenkrat slabo in malo časa potem je — umrl.

Za nas Slovence je ta zguba tem bitkejša, ker nas je zadela ravno sedaj, ko bi bili izvrstne njegove pomoči najbolj potrebovali. Vsled volitev za kupčijsko zbornico vnel se je med narodno in njej nasprotno nemčursko stranko duševen boj, ki bode za našo reč odločiven. Težko težko bomo v tem boju pogrešali skušenega voditelja, ki nam je bil tolikokrat pripomogel k slavni zmagi.

Pri sodnijski preiskavi, ktera se bode vsled nepostavnosti pri volitvah pričela, treba nam bo izurjenega odvetnika in z žalostjo moramo reči, da ravno takih nam Slovincem zdaj primanjkuje. Dr. Costa je kot odvetnik pri slovenskem narodu, zlasti pri kmečkem ljudstvu imel veliko zaupanje ter je srčno rad postregel vsakemu, ki je njegove pomoči iskal. Kakor sicer, bil je tudi v tem oziru vesten in natančen in ljudi ni drl, kakor se odvetnikom navadno očita. Če je videl, da ni nobenega upanja pravde dobiti, je ni sprejel, ampak je kar naravnost svetoval popustiti tožbo, ki bi nič ne koristila, pač pa veliko stroškov napravila.

In ta mogočni steber slovenske narodnosti je zdaj podrt, ta iskreni in za blagor ljudstva vneti rodoljub je zdaj mrtev! Padla nam je zopet zvezda z obnebja, njena svitloba ugasnila nam je v morju. Utonila nam je zopet ena nada boljše bodočnosti. — Pa ne, dr. Costa ne more umreti, on živi v srcih slovenskega naroda in bo živel, dokler bode živela slovenska reč!

Politični pregled.

V Ljubljani 29. januarja.

Avstrijske dežele.

V pravdi **Offenheimovi** sta bila kot priči zaslišana g. baron Pino, vladni namestnik v Trstu, in bivši minister Potocki. Prášana sta bila zaradi železnice, o kateri pa nista vedela nič posebnega povedati. Minister Bahans je, predno pride kot priča na vrsto, poslal sodnji „uraden“ dopis, v katerem zavrača Offenheima, češ, da ga ni nikdar nagovarjal, naj bi za „chabrus“ kaj dal. Na to pa Offenheim odločno izreče, da je vse to res in da mu je lahko resnico dokazati po pričah, ako bi hotel pravdo še dalje raztegniti in jo vleči na politično polje. — Čudno je pa na vsak način to, da se minister podviza s takim „uradnim“ pismom Offenheima staviti na laž; skoro je to, kakor da bi ga vest pekla. Je pa res tudi zelo kompromitiran po tem, kar je Offenheim čez njega pravil. — Pravda bo neki trajala do 11. febr. Kaj bo še vse spravila na dan!

Na **Dunaji** je interpelacija Hohenwarthova v ustavoverskem taborn vzbudila veliko nevoljo. „N. fr. Presse“ se sicer skuša malo norca podelati iz interpelantov, pa ji ne gre prav. Kaj radi bi, se ve da, ljudi prepričali, da je na Kranjskem zmagalo ustavoverstvo, ne pa beriči in zvijače; pa to se jim ne bo posrečilo.

Na **Ogerskem** se pripravljajo konservativci, da bi vzeli vladno roko; pa tudi ti se bodo opekli, če bodo ostali pri sedanjem narodom sovražnem sistemu. Kdor hoče na Ogerskem konservativno delovati, mora vsem narodnostim enako pravičen biti. Če pa to ni, bo ravno tako malo opravič, kakor sedanji liberalci. Radikalci bi pa radi, da bi se Ogersko popolnoma od Avstrije odtrgalo; ko bi se to zgodilo, bi se Ogerska pač čez pet let ne držala. Vse finančne naredbe Ogerske ne bodo na noge spravile, to se le more zgoditi po postavi pravični in svobodni za vse narode. Toda tega Madjari ne razumejo, marveč nadaljujejo teroriziranje narodov. Zlasti čez Slovake so se spravili, ker ti hočejo ostati Slovaki in so izrekli, da bodo svoje otroke rajši v Prago, kakor v madjarske šole pošiljali. Kaj pa so Madjari vse storili, kojim je pretila nevarnost ponemčevanja in slaviziranja! — Razgovor o proračunu in davkih bo važen, pa ne odločljiv. Odločilne bodo še le volitve za državni zbor.

Vnanje države.

Na **Francoskem** vsi politični krogi pričakujejo, da bodo konstitucionalne postavave zavržene. „La Presse“ pravi, da bi v tem slučaju vtegnilo prikazati se kako ministerstvo Broglie-jevo, ki bi pripravljati imelo splošne volitve za november 1875 ali pa za maj 1876. Ako bi prišel Broglie na krmilo, bi to gotovo le bonapartistom hasnilo. — Govorica, da MacMahon misli odpovedati se predsedništvu, ima pač le ta pomen, da maršal ne bo odstopil, dokler ne bo koga posadil na prestol francoski.

V **Rimu** so napravili dijaki buzzuriškega vseučilišča strašen škandal. Ministru nauka, Bonghiju, so dijaki v Turinu, Bolonji in Padvi žvižgali, rimski „liberalni“ dijaki pa so jim po telegrafu poslali pohvalo zaradi tega. Na to je minister obrnil se do voditelja, ki je zahteval od dijakov, da pošljejo ministru zaupnico, kar pa dijaki niso nikakor hoteli; ko so se zbrali zaradi tega k posvetovanju, so zapazili med sabo nekega pred kratkim iz Sicilije tje premeščenega profesorja, o katerem

so slutili, da je ogleduh. Obsuli so ga in ga topli, tako da sta vodja in policija komaj jih vsak sebi spravila. To je nasledek „liberalnih“ šol. — Poznejša poročila pa trdijo, da so dijaki vendar le podpisali zaupnico.

Španjska. Alfonso je evropskim vladam že naznanil, da je prevzel kraljestvo, ter posebno v Berlinu in Londonu obljubil, da bo skrbel za svobodnost vsake vere. Najbrže se vlade ne bodo dolgo obotavljale pripoznati novo španjsko monarhijo. — Za soboto je pričakovati velike bitve pri Pampeloni.

Turška vlada je zdaj imenovala zastopnika pri zmešani komisiji, ki preiskuje dogodebe v Podgorici. Tedaj ostane vse mirno. Angleški listi poročajo, da sta ruski car in knez Gorčakov turškega poslanca osebno prijela zaradi onih dogodbe in da se je Turčija tega menda vstrašila. Zavoljo tega piči „Times“ turško vlado, češ, da je zopet pod policijskim nadzorstvom treh vzhodnih moči.

V **Ameriki** bi vtegnila vneti se vojska med severno in južno državo, če je res, da se je predložila skupščini resolucija, ki zahteva, naj se Grantovo in Scheridanovo postopanje proti Louisiani odobri in pripozna vlado črnega governerja Kellogga.

Volitve za kupčijsko zbornico.

(Izvirni dopisi)

Iz Dolenjskega, 25. jan. Zraven grozovitih goljufov pri zadnjih volitvah za kupčijsko zbornico še to povejte, da tudi nekateri učitelji so zdaj postali slugi nemčurskim županom; ter so po nekaterih krajih prevarili več ljudi za podpise. Pa pravite, da so učitelji zdaj prosti. Lepa prostost, da so postali beriči! pa še goljufovi beriči. Sram jih bodi, kateri so taki.

Iz Loške okolice, 27. jan. (Preiskava volitve.) Voditelj deželne vlade, dvorni svetovalec Widmann je obljubil dr. Bleiweisu, da bo dal ojstro preiskovati proteste, vložene od več županstev glede zadnje volitve. Vlada v resnici že odpera ušesa. V Loki vodi to preiskavo znani komisar Jagrič iz Kranja. Sklical je semkaj tiste župane loškega okraja, ki so poslali proteste v Ljubljano. Včeraj so bili pri njem na zaslišanji: starološki župan in njegov srenjski sluga, župan loški in še nekaj družih pritožnikov. Gospoda Jagriča je najprej mikalo od županov zvedeti, kaj jih je napotilo, da so proteste napravili, kdo jih je spisal, je bil li v ta namen srenjski odbor zbran, ali ne.

Na prvo vprašanje mu dobro odgovori loški župan, Bl. Mohar: „Zvestoba do cesarskih postav in pa skrb za blagor srenje, kateri sem na čelu, to me je prisililo, da sem se pritožil zoper nepostavnost in krivico.“

Na drugo vprašanje odgovori, da je dal protest spisati iz lastnega nagiba in po svojih lastnih mislih. Na tretje vprašanje dobi gosp. Jagrič odgovor, da župan ni mogel takrat sklicati srenjskega odbora, ker je manjkalo časa, stvar je bila pa zelo nujna. Sicer pa je prepričan trdno, da je imel pravico in dolžnost tako ravnati.

Na enaka vprašanja je v enakem smislu odgovarjal tudi staro-loški župan. G. Jagrič mu ni hotel verjeti, da je protest podpisal, češ, da se mu dozdeva pisava prelepa. Župan ga zavoljo tega nainnega očitanja možato zavrne. Ta župan tudi izpove, da srenjskega odbora ni bil sicer sklical zavoljo pomankanja časa, pač pa je dobil na vprašanje pritrjilo od dveh odbornikov.

Najbolj zanimive reči je pravil Jagriču srenjski sluga starološkega župana, prav dobro je osvetil sleparstvo kranjskega beriča Bajerja. Ta mu je zročil volilne liste s poveljem, da jih mora v 24 urah raznesti po županiji, jih sproti pobirati in Bajerju izročiti. Sluga mu pravi, da to ni mogoče v tako kratkem času. Čez dve uri potem terja Bajer liste nazaj, češ, da zahteva to g. Jagrič, ki je bil prišel takrat tudi v Loko. Ta izjava srenjskega sluga je Jagriča tako neprijetno dirnula, da so mu v naglici ušle besede: verfl. . . . r e . . l. Povedal je še več zanimivosti, nekaj je pa vendar pozabil naznaniti, kakor se je javil pisatelju teh vrstic. Bajer mu je namreč rekel, da si z raznašanjem volilnih listov zasluži. On (Bajer) je prejel od nekega gospoda v Kranji (od katerega ni povedal) 25 gl. V prvem hipu je mislil, da je dobil le 2 petaka. Ko pa pogleda natančneje, vidi, da ima 5 petakov v pesti. Na te besede je pripravljensrenjski sluga, priseči, če bi prišlo na to.

Temu objektivnemu poročilu naj pristavim še nekoliko misli, ki se mi nehote vrivajo, ako preiščujem Jagričevo izpraševanje. Iz njegovih vprašanj se sploh razvidi, da mu ni bilo toliko mar, spraviti na dan nepostavnosti, ki so se godile pri vsem volilnem smetji, ampak skrb mu je bila stakniti kaj takih okoljšin, ki bi vložnim protestom vzele opravičevalen vzrok in veljavo. To nas nič posebno ne vtrjuje v nadi, da bi pričetno vradno preiskovanje pripomoglo pravici v zmago. — Zakaj je nadalje g. Jagrič tako skrbno popraševal, kdo je proteste sprožil, kdo spisal? Ali je morda domneval, da so se napravili na pritisek kake zunanje komande? V Loki se je lahko prepričal nasprotnega in zvedel, da naši postavni župani niso slepo, mrtvo orodje, ampak, da se sami dobro zavedajo svojih pravic in imajo dosti odločnosti, braniti srenjsko samopravnost in odbijati krivične napade, naj pridejo od ktere koli strani.

Od Belecerkve, 27. jan. Naše občinsko predstojništvo je blagovolil okrajni poglar g. Ekel z volilnimi listi še le potem previditi, ko so vse branjevke in kuharice že svoje izkaznice v rokah imele. 6. t. m. je bil občinski svetovalec, kateri od svojega obrtnijstva več kot 8 gl. patenta plačuje, pri g. okrajnem glavarju, zahtevaje glasovnice za volitve, a ta mu odgovori, da jih ne dá, da je še čas. 10. dan t. m. pa prinese okr. sluga časnike v hišo svetovalca, a o volilnih listih, ktere je v torbi imel, nič ne pove. Gre naprej in daje liste le onim, kateri so se podpisali za nemčurske in liberalne kandidate. Celi božji dan v nedeljo tava po hišah in še le ob eni po polnoči pride zopet do občinskega svetovalca, pri katerem je bil že prejšnji dan zjutraj, in jame po oknih nabijati ter odda za srenjsko predstojništvo, katerega udje so obrtniki, volilne liste. Tako je g. župan, znan poštenjak in konservativnega značaja, v ponedeljek še le zvedel, kaj se je v nedeljo po občini godilo.

Ker smo bili ljudem v naglici povedali, da niso dolžni kandidatov v volilne liste zapisavati, ktere bi jim hotel berič vsiliti, tudi ne njemu listov nazaj dajati, je samo dva preslepil, da sta njegove kandidate zapisala, ker je v nja tiščal in djal, da bosta manjši patent plačala in da mora liste seboj vzeti in brž naprej iti. Neko gospodinjjo je naprosil, da je križ naredila, ker moža ni bilo doma, in gosp. berič je začel svoje kandidate v list in odšel z besedami: „drugo bom vse sam naredel“. Nakega pametnega moža je tudi silil zapisati

kandidate v glasilni list, rekoč: „Saj mi jih je dal notar Vormacher, le zapišite jih, ti so najboljši“. Mož ga zaničljivo pogleda in ugovarja, da ne podpiše in nek pošten našinec, Golobič iz Rake, kateri je ravno tam bil, je beriča Ferjančiča dobro oštel, da je osramoten iz hiše pobegnil. Tedaj dva vsiljena podpisa je dobil v naši občini; 5 volilcem ni hotel izkaznic oddati, jih je rajši sožgal, kakor je sam neki obstal, 2 nista volila, 5, med katerimi je občinsko predstojništvo, je volilo pa narodne kandidate.

Zavoljo tega nepostavnega ravnanja je občinsko predstojništvo precej protestovalo in protest poslalo volilni komisiji in prepis do g. Horaka. Vspeh, ki ga je imel gosp. berič, gotovo ne bo odvagal težkega odgovora, ki si ga je nakopal na glavo, ker naši kmetje hočejo zadostenje za beričevo sleparijo in si ne pustijo vzeti pravice, ktera jim po postavi gre, zato so se v protestih tudi oni do vis. deželnega odbora obrnili. Eden od njih je šel do okr. poglavarstva in je od g. komisarja zahteval izkaznico, a ta se mu posmehuje in ga vpraša, kdo ga je poslal tje po izkaznico; on je nima, mora biti kje tam pri županu, mu pravi. Berič gotovo ni sam od sebe listov pokončal, če jih je, naj se sam odgovarja. Preiskava bo že to na dan spravila.

Te dogodbe pa nas uče, da je veliko demoraliziranega v naši državi, in to je sad ustavoverstva. Može župani, kateri še na svojih nogah stojite in ne molite malika, ki mu je ime liberalizem ali brezverstvo, zapišite si za ušesa, kako nas okrajni g. poglavar spoštuje, kateri vam po polnoči glasilne liste pošlje; da je to istina, spričuje berič sam, kateri je od župana zato pokregan, odgovoril: „g. becirksgautman je moj prvi gospod, njega moram ubogati bolj kot koga družega“. Tako tedaj, da boste vedeli, od kod taka sapa veje! Domorodci, ako pride do novih volitev, vedite, da vsaka kruharica, vsak oštir, mlinar, kramar itd., da le patent plačuje, ima volilno pravico, in brž naročite takim, ktere naj volijo, da ne bo prepozno!

Iz Kranjske gore na Gorenskem 18. jan. Kakor se bere v prejšnjih listih, da so se pri volitvah za kupčijsko zbornico drugod godile sleparije, ravno tako je bilo pri nas. Hodil je neki uradnik davkarije, vzel je bil seboj za popotnico veliko torbo zvijač, da je na svojem potovanju ž njimi ljudi mamil in v mrežo lovil. Vsak podpis je bil zanj, naj že podpiše kdor koli, da je bilo le v gospodarjevi sobi podpisano; ako se mu je pa kdo ustavljal, se je po prsih trkal, rekoč: ako se komu kaka krivica godi, ga pride lahko vsaki čas v pisarno ozmerjat! Nekdo pa vendarle ni hotel v mrežo skočiti in je kmetom naznanil, da to ni družega kakor sleparija; imel je svojo stranko, da se je naredil protest zoper tako silo, po županiji na „volilno komisijo“ v Ljubljano, drugega pa poslal g. Horaku.

V radoliškem kantonu je dobil županov sluga 13 glđ. za agitacije pri volitvah; gotovo je za ta lepi znesek prevzel službo našemu srenjskemu slugi. Čast pa gre našemu županu, da ima dva srenjska služabnika.

Na Dunaju, 20. jan. (K volitvam.) Srce mora človeka zaboleti, če le površno pogleduje, kaj se je godilo pri volitvah za kupčijsko zbornico. Ko bi tudi ne bil Slovenec po rodu in mislih, ko bi bil ktereга koli si naroda, ne mogel bi ostati miren in nebrižen prebiraje nenravno početje liberalne stranke. Vsa natura človeška kopni in tiši k odkritosrčnosti, močatosti, k poštemu delovanju, bodi si nasproti posameznim osebam ali več-

jim društvom; natura sovraži tisto prekanjenost in kačjo zvijačnost, ki po še tako krivičnih potih do svojih sebičnih namenov priti poskuša. Zakaj se pač tako pogosto oponaša ovi stavek: „namen posvečuje sredstvo“. Zato ker ga natura človeška sama na sebi že preklinja. Zakaj se ovi stavek podtika možem in društvom mnogo vplivajočim na splošno vršenje dogodeb, a katerih vpliv je nepriležen in se hoče zabraniti? Zato ker ostudnost njegovo natura le količkaj razvita spozna in se zaničljivo obrne do človeka ali društva stoječega na tace m načelu. In ti ponosna stranka nemško-liberalna, ti si se s svojim počenjanjem zagrešila zoper človeško naturo, grešila si sama nad seboj; obsodi te tisti notranji glas postave zapisane v človeška srca, ktereга zadušiti ne moreš!

Ako sem jaz človek, moja človeška čast zahteva, da me spoštuješ kot človeka; ostro prepovoduje zlorabiti mojo nevednost v lastne, sebične, meni škodljive namene. Ali ni zaničevan in zasramovan vsakdo, kdor se v tem oziru pregreši? Ali se ravno ti grehi, kot ostudni, poštenega človeka nevredni ne raznašajo po časnikih, da se uniči moralna moč osebe zakopane v to ostudnost? In tudi ta grdi madež pokriva tebe, ponosna liberalna stranka. Ne zaničuješ človeške časti le v eni osebi, kar bi te že obsojalo, ti zaničuješ celi narod, zvijačno in posilno zlorabiš njegovo nevednost, ali dobrovoljnost ali druge nesrečne okoliščine sebi v nečastno slavo, a njemu v lastno škodo. Zato te zopet obsodi človeštvo, ker ga v svoji sprevrženosti gnjusiš in ti kliče: sram te bodi!

Kot udje velike družbe smo dolžni pospeševati vse, kar je ti družbi v prid. Sveti nam morajo biti natorni in drugi veljavni zakoni, ki vežejo društvo v eno celoto. Družba pa more le srečno živeti, ako jo nosi trdna, notranja pravost. Odhritosrčnost, močatost, poštenost so temeljni kamenji, in kdor spodkopava te, pregreši se zoper družbo; kot gnjil ud zasluži, da se odreže in odvrže, ker drugače bi okužil še druge zdrave ude. In ti, ponosna liberalna stranka, si se ravno v teh volitvah kot tak gnjil, okužljiv ud pokazala, kot ud nevaren srečnemu družbenemu življenju. Ali niso vsa zvijačna in kriva pota, ktera si si izvolila pri teh volitvah, naravnost gromeči topovi nastavljeni zoper omenjeno temeljno kamenje? Ali nisi s svojim zgledom skušala uničiti pravni čut v vseh od tebe prevarjenih, v vseh pričah tvojega ravnanja? Če tvojemu zgledu sledé, razpasti mora skupno življenje, izrediti se morajo sami zalezovalci, sumljivci in drug družega sovražilci. „Exempla trahunt“ tem bolj, ker so tako očitna in pridejo iz višave. In zato ti zopet družbena natura naša kliče: sram te bodi.

Še eno. Kaj bo, kedar ljudstvo spozna, kako grdo in nespodobno se je ž njim ravnalo? Gotovo se ne bo v ljubezni do dotičnih obrnilo, ampak v notranji nevolji se bo obrnilo od njih. Srd, sovraštvo, ktero zarad mnogih pregreh že žari kakor pod pepelom žrjavica, se na novo podžiga in neti. In potem, kaj boš storila ti ponosna liberalna peščica? Ali se boš drznila zopet po časnikih vpiti zoper zovražne Slovence, zoper narodnjake, da oni zoper tebe sčuvajo? Sama seješ seme razpore, seme sovraštva in zasluženega zaničevanja — vsaj služiš zaničevanja vrednim načelom! Ne seješ miru in ljubezni, ampak oboje razdiraš — kar je pa dejanje zoper zdravo društveno življenje. Zato ti zopet kličem v njegovpm imenu: sram te bodi! Naj se jek razlega po hribih slovenskih, naj doni daleč na okrog — naj pribobni

v tvoje srce in naj te razjeda, dokler se ne obrneš na poti, ktere edino kot ljudje odobravati moremo.

Izvirni dopisi.

Iz Brega, 25. januarija. „Ex-agent tržaški G. H. M. zavaroval je — ali bolje rečeno, zavarovalo se je po njem pri banki Sloveniji mnogo kmetov z Brega. Tako n. pr. v Ricmanjih zavarovalo se je meseca decembra 1874 kakih 10 gospodarjev, kateri so odmah plačali dotične zneske in prijeli začasne pobotnice od banke Slovenije. Čez nekoliko dni potem vsili jim (nevednim kmetom) omenjeni gospod zavarovalne police prve občne česke zavarovalne banke v Pragi; nekterim pa še polic ni poslal. Tako nepošteno vedenje domačega gospoda je zelo razsrdilo ljudstvo in škodilo banki Sloveniji.

Iz Ptujca.*) Nevarnost, ki je naše čitalnici pretila, je za nekaj časa srečno uklonjena. V glavni skupščini, dne 28. pretečenega mesca, bilo se je z oduševljenjem sklenilo, temu z velikimi žrtvami složnih rodoljubov ustanovljenemu zavodu nikakor ne dati razpasti, ampak vse žile napeti, da se kak tak vzdrži, dokler se mu ne posreči konečno izbaviti se iz klešč, v ktere se je pred tremi leti v pre naglosti vlovil, in ki ga odsihmal grozno stiskujejo in žulijo.

Ker je, kakor se je v tem cenjenem listu že javilo, mnogo prejšnjih udov iz različnih vzrokov čitalnici hrbet obrnilo, morala se je pozvati glavna skupščina, da se pogovori, kaj storiti, da se volk nasiti in ovci nič žalega ne prigodi; z drugimi rečmi ne bi bilo mogoče dozdanjo čitalnično stanovanje v celosti obdržati in pri tem vendar ne čem dalj globokeje v dolge pogreznosti.

Ko so se sobrani udje o resničnosti poljske prislovice: „Caly baran a wilk syt zaraz być niemoze“ osvedočili, obrne se dr. Zarnik s prijaznimi rečmi do rodoljubja najemodalčevega, nebi li on manjše dve sobi za polovico cene nazaj vzel in temu ali onemu v najem dal, kar se vsako uro lahko zgodi. „Ja jih ne nucam; ali iz čistega rodoljubja in ljubezni do čitavnice jaz za te dve cimri sto ranjš dam, več pa ni enega krajcarja.“

Da se je ta ponudba s hvaležnostjo zavrgla, se po sebi razumi, in osvedočeni smo, da si slavni odbor ravno tako ne bo porajtal najemodalčevega sveta: „naj se samo take novine za čitavnico naročujejo, kere so prav dober kup, ne pa tako drage ko n. pr. „Politik“, ktere ne nucamo, po tem bo se ložej činš plačeval.“

Večera petega januarja osrečil nas je g. Brandstetter s svojim pohodom. Mož je prišel svojih volilcev pitat, dali še imajo do njega zaupanje, odkar je z vlado nek v „Slov. Nar.“ v svoje vreme omenjeni „gšeft“ napravil.

Dan pred Brandstetterjevim dohodom imel je tukajšnji „Fortschrittsverein“ sednico posvetovavši se, kako stanovišče da bi on v tem pitanju zavzel. Prvi zavzame gosp. gimnazijski ravnatelj Fichna besedo rekoč: Jaz mislim, da ni tudi v bodoče nemamo nikakega vzroka našemu poslancu ne zaupati, kajti nikakor ni verjetno, da bi mož, ktereга stanoviten značaj ptujski „Fortschrittsverein“ že toliko let dobro pozna, čez noč „šuft“ postal in v bodoče vsled one pogodbe z vlado glasoval. Če pa bi se vendar kaj takega zgodilo, še mu gg. volilci zmiraj lahko nezaupnico pošlo.

*) Po naključbi zakasnjeno.

Gosp. dr. Hans Mihalič pravi: volilci ni majo celo nikakega vzroka zahtevati, naj njih izvoljenec mandat položi, ker so v Brandstetterjevi pogodbi njegove dužnosti prema vladi in vice versa celo točno naznačene in omejene — pa mir. Govoril je še g. major Pasco-tini povdarjaje: „Prav to je znamenje Brandstetterjevega chevalereskega značaja, da on ni čakal interpelacije volilcev: kako stojijo zadeve v obziru njegove pogodbe z vlado? marveč se sam podbujenega našel stopiti pred volilce njim se spovedat in njih zapitat: jeli še imajo do njega zaupnost?“

(Pri teh rečeh mislil sem si: dali bo naš Razlag, kedar težko pričakovano čast „hofrata“ dosegne, tudi tako kavalirsko se obnašal, ali pa čakal do onde, dokle mu od vseh strani nezaupnice ne priromajo.) Pretehtovaje navedene tri vzroke sklense se: Brandstetterja prijazno zaprositi, naj nikakor ne položi mandata, ker „fortschrittsvereinovo“ zaupanje v polnoj meri uživa. *)

Po takej pripravi bilo je lahko izid pre-kokovati. Po dolgem in širokem govoru, ktere-ga je dan po tej prigodbi g. Brandstetter pred volilci govoril, prikimali so namreč na-zoči volilci na pitanje g. dr. Strafele — kateri je bil po predlogu g. ravnatelja Fichne za predsednika izbran — dali so oni z dozda-jnim vedenjem svojega poslanca v državnem zboru zadovoljni?

Gosp. predsednik naglasuje potem dalje, da se danes zboruje prav za prav zavolj ne-kakega drugega pitanja, naime: dali volilci želijo, naj g. Brandstetter še zanaprej njih za-stopnik v državnem zboru ostane? Navada je, pravi, kedar kak deželni ali državni poslanec dobi „orden“ ali ako „avanzira“, stopi taisti pred volilce in njih pita: kaj da sedaj o njem mislijo? No če poslanec z vlado kak privaten gšeft napravi, kakor v tem slučaju g. Brand-stetter, takrat tako pitanje ni navadno, kajti to prej celo nič ne de, in nima nikakega vpliva na poslančevo obnašanje; marveč či je naš g. poslanec vsled one pogodbe z vlado, kakor nam je sam rekel, v boljše kožo prišel, postal je še s tim, kakor je tudi sam spomenul, še samostalniji in bode še ložej ko dozda-j, kadar se mu zavzdi vladi zobe pokazal. Zato je najpametnejši, či vi gg. volilni izrečete: gosp. Brandstetter, vi še imate tudi zanaprej naše popolno zaupanje. In možje so spet pri-kimali g. bürgermeistrovim rečem. Bilo je njih devet in štirideset.

Jako pikantni del Brandstetterjevega go-vora bila je njegova sodba o „Slovenskem Na-rodu“ in njegovem uredniku. Najmikavnejše pa je, rekel bi, pismo Razlagovo kot posre-dovalca med „Slov. Nar.“ in Brandstetterjem. Pri branju taistega, pala mi je na um beloru-ska prislovica:

Pod čornym ljesem
Spotkav sja čort s bjesem;
Svoj svojigo poznav,
I na pivo pozvav. —

Domače novice.

Ljubljana, 30. januarija

(Mrtvaški list) izdan po predsedništvih vseh narodnih društev za umrlem gosp. dr. Costom se glasi:

*) Čudom se čudimo, kako da nijeden g. gosp. dokaj tehtnega razloga ni povdarjal: Friceta že zato z vsemi močmi držati moramo, ker se nam nikako posrečilo nebi strašnejšega protivnika Slo-vencev v bečko lesenjačo spraviti. Vred.

„Predstojniki podpisanih ljubljanskih dru-žeb naznanjajo, da je naš velespoštovani ud, slavni gospod

dr. Etbir Henrik Costa,

vitez avstrijskega Franc-Jožefovega-, mehikan-skega-Gaudelup- in papeževoga reda sv. Gre-gorija, odvetnik, deželni odbornik, ud c. kr. deželnega šolskega sveta, predsednik Matice slovenske, podpredsednik družbe kmetijske, narodne čitalnice, političnega društva „Slovenije“ in katoliške družbe, pokrovitelj katoliške roko-delske družbe, častni meščan ljubljanski in čr-nomaljski, častni ud podpornega obrtniškega društva, ud mnogih učenih družtev itd. itd. včeraj zvečer ob 8. uri po kratki bolezni, pre-viden s sv. zakramenti za umirajoče, v 43. letu svoje starosti, v Gospodu zaspal.

Pogreb je jutri 30. t m. popoldne ob 4. uri iz njegovega stanovanja na bregu hiš. št. 192.

Častite ude vljudno vabimo, da sodruž-niku svojemu, ljubljencu naroda slovenskega, diki domovine naše, ob slovesnem sprevodu na pokopališče v obilnem številu blagovolijo poslednjo čast skazati!

V Ljubljani 29. januarija 1875.

Karol baron Wurzbach, predsednik c. k. družbe kmetijske. Peter Kozler, podpredsednik „Maticе slovenske“. Dr. Jan. Bleiweis, predsednik narodne čitalnice in političnega društva „Slovenije“. Jan. Murnik, predsednik dramatičnega društva. Josip Noll, starosta „Sokola“. J. N. Horak, predstojnik podpornega obrtniškega društva. Viljem grof Wurmband, predsednik katoliškega društva. Janez Gnezda, predsednik kat. društva rokodelskih po-močnikov. Franjo Ravnikar, predsednik glasbene Maticе. Gašper Ahčin, predsednik Marijine bra-tovščine.

(Vabilo k Vodnikovi besedi), 2. svečana. Program besedi: 1. Nedved — „Vodniku“, himna za moški zbor s četverosplovom. 2. Pe-vec buditelj. Na god Vodniku. Govori gosp. Fr. Šmid. 3. Stöckl — „Blagi spomini“, moški zbor s samosplovom za bariton, ki ga poje g. Pucihar. 4. W. A. Mozart — četveroigra za gosli, violo in violončel. 5. Winter — „Adri-jansko morje“, veliki moški zbor s spremlje-vanjem glasovira. Po besedi ples, pri katerem svira c. k. vojaška godba. Začetek ob 7. uri zvečer.

Na korist muzikalnim potrebščinam čital-ničnim je po večletni navadi ta večer vstopnina odločena tako-le: vsak ud čitalničnin brez raz-ložka plača 50 kraj., — gost, po kakem udu vpeljan pa 1 gold.

Danes je pridjana priloga „Kmeto-valca“ za tiste gg. naročnike, kateri je v zad-njič niso bili dobili.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji: Č. g. Janez Volčič, je dobil faro Šmarješko, č. g. Matija Lavrič pa je šel za administratorja v Novo oslico.

Eksekutivne dražbe.

5. febr. 2. Valentin Maternik-ovo (3348 gl.) v Ljubljani. — 3. Jan. Klemenc-ovo iz Jakovice (5140 gl.), — 3. Mih. Logar-jevo iz Zgornje vasi (5515 gl.), — 3. Pavel Jančič-ovo iz Slivic (5800 gl.), — 3. Jan. Petrič-ovo iz Spodnje Planine (1100 gl.), — 3. Andr. Vidmar-jevo iz Begenj (2805 gl.), — 2. Ant. Petrič-ovo iz Spodnje vasi (3395 gl.), vse v Planini. — 1. Sim. Treven-ovo iz Godoviča (7700 gl.) v Idriji. — 3. Mart. Orlič-ovo iz Križev v Metliki. — 1. Jan. Orlič-ovo iz Kriške vasi (2193 gl.) v Metliki. — 1. Andr. Kerma-tovo iz Oreška (1107 gl.) v Postojni. — 1. Jan. Fatur-jevo iz Zagorja (2100 gl.) v Bistrici. — 1. Tom. Künitsch-ovo iz Oreška (1747 gl.) v Postojni. — 3. Jože Barič-ovo iz Sadinje vasi v Črnomlju.

Telegrafne denarne cene

29. januarja.

Papirna renta 70.—15. — Srebrna renta 75.60. — 1860letno državno posojilo 111.40. — Bankine akcije 959 — Kreditne akcije 216.75. — London: 111 — Srebro 105.35. — Ces. kr. cekini —.— — Napoleon 8.91.

Denarstvene cene. 28. januarja.

	Denar.	Blago.
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	70.10	70.20
5% renta v srebru	75.50	75.60
Srečke (lozi) 1854. l.	104.—	104.50
„ „ 1860. l. celi.	111.25	111.50
„ „ 1860. l. petinke	115.50	116.75
Premijski listi 1864. l.	137.75	138.25
Zemljišćine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	94.—
Krajske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	78.—	78.60
Hrvaške in slavonske po 5%	79.50	80.—
Sedmograške po 5%	75.70	76.—
Delnice (akcije).		
Nacijonalne banke	939	940
Unionske banke	112.—	102.50
Kreditne akcije	222.—	224.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	850.—	855.—
Anglo-avstr. banke	129.78	130.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	164.—	165.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	109.—	109.50
„ „ 50 „ „	53.50	54.—
Budenske „ 40 gl. a. v.	25.50	25.50
Salmove „ 40 „ „	33.—	33.50
Falff-jeve „ 40 „ „	27.—	28.—
Clary-jeve „ 40 „ „	26.50	27.50
St. Genois „ 40 „ „	26.50	27.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „	20.50	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „	—	—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.25—	5.26—
Napoleons'or	8.91	8.92—
Srebro	105.80	105.95

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k							
	Pšenice	Rži	Jedmena	Ovsa	Tursice	Ajde	Prosa	Soršice
v Ljubljani	2.55	1.75	1.45	1.05	1.70	1.50	1.65	1.90
v Kranji	2.60	1.70	—	1.00	—	—	1.65	—
v Loki	2.65	1.70	—	1.00	—	1.50	1.65	—
v Novomestu	2.50	1.60	1.85	0.90	1.80	1.50	—	2.15
v Sodražci	2.85	—	1.85	1.00	1.90	1.60	1.85	—
v Mariboru	2.30	1.95	1.85	1.10	1.55	1.35	1.85	—
v Ptujju	2.25	1.75	1.50	1.00	1.35	1.25	1.50	—
v Celji	2.30	1.70	1.20	1.00	1.60	1.50	1.50	—
v Celovec	2.34	2.13	1.40	1.00	1.35	—	—	—
v Trstu	3.15	—	1.92	1.33	1.85	—	—	—
v Zagrebu	2.00	1.60	1.40	—	1.50	—	—	—
v Siseku	—	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	2.20	1.63	1.50	0.85	1.30	1.05	1.00	—
ta Dunaju	2.65	—	1.85	1.20	1.60	—	—	—
v Peštu	2.50	1.20	1.54	1.10	2.00	—	—	—
v Pragi	2.75	2.30	1.80	1.00	—	—	—	—
v Gradcu	2.35	2.07	1.40	1.14	1.53	—	—	—

V Trstu: Olje slabije po 24—27, najbolje do 34—45 gl., sladkor 20—21 gl., kava Rio 49—58. Java po 62—63 gl., rajž 9—12 gl. cent. Petrolej od 8—10 gold. cent v sodčkah.

Podpisani priporoča p. i. občinstvu, zlasti visokočastiti duhovčini svojo zalogo

voščenih sveč

in

voščenih svečkov (Wachsstöckel)

ter si bode prizadeval postreči z dobrim blagom in najnižjo ceno. Naročila iz vna-njih krajev se hitro in po volji gospodov naročnikov izvršujejo.

Oroslav Dolenc,
svečar v Ljubljani
(64—10) v glediščnih ulicah hiš. št. 40.